

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 513/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Tomášom Sninčákom, PhD., advokátom, Hlboká cesta 7, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 28P/42/2011 a jeho rozsudku z 25. októbra 2018, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 11CoP/145/2019 a jeho rozsudku z 31. marca 2020 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4Cdo/199/2020 a jeho uzneseníu z 25. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 1. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prejednanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na účinný prístup k spravodlivosti podľa čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 14 ústavy, práva podľa čl. 8 a 6 dohovoru a princípu podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov v konaní o povolenie obnovy konania. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia krajského a najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu. Okrem vyslovenia porušenia základných práv žiada finančné zadosťučinenie od najvyššieho súdu 2 000 eur, od krajského súdu 3 000 eur a od okresného súdu 38 000 eur.

II.

2. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 25. novembra 2008 bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 14. júna 2005, ktorým bol maloletý syn sťažovateľky zverený do osobnej starostlivosti otca a sťažovateľka bola zaviazaná prispievať na jeho výživu 1 800 Sk mesačne a zároveň bola zaviazaná prispievať na výživu vtedy už plnoletej dcéry 3 000 Sk mesačne.

3. Návrhom doručeným okresnému súdu 10. februára 2011 sa sťažovateľka domáhala obnovy tohto konania, čo odôvodnila tým, že v pôvodnom konaní nemohla použiť listinné dôkazy, ktoré mohli pre ňu privediť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Osobitne poukázala na to, že v pôvodnom konaní krajský súd na 14. október 2008 nariadil pojednávanie, na ktorom sa nemohla zo zdravotných dôvodov zúčastniť, a preto sa 13. októbra 2008 z tohto pojednávania ospravedlnila. Krajský súd pojednávanie 14. októbra 2008 odročil na neurčito a následne 25. novembra 2008 verejne vyhlásil už uvedený potvrdzujúci rozsudok.

4. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom zamietol návrh sťažovateľky na obnovu konania, keďže nezistil skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré sťažovateľka bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní. Argument, že krajský súd verejne vyhlásil rozsudok bez prítomnosti sťažovateľky a ona tak nemohla použiť dôkazy, ktoré pre ňu mohli privediť priaznivejšie rozhodnutie, neakceptoval a poukázal na to, že sťažovateľka bola v pôvodnom konaní pasívna, zásielky si nepreberala a na výzvy súdu nereagovala. Ďalej uviedol, že dôkazy, na ktoré sa odvoláva, jej boli známe už pred vyhlásením rozhodnutia krajského súdu, a dokonca ide o dôkazy, ktorými sama disponovala. Podľa okresného súdu pasivitu sťažovateľky nemožno zamieňať s nemožnosťou použiť dôkazy ako podmienky obnovy konania. Okrem toho okresný súd poukázal na to, že v pôvodnom konaní bola určená vyživovacia povinnosť do rozvodu manželstva, ktorý bol právoplatným k 9. februáru 2007, keď začala platiť úprava vyživovacej povinnosti z rozhodnutia o rozvode a sťažovateľkou predložené dôkazy sa týkali skutočností, ktoré sa vzťahovali na obdobie po právoplatnosti rozvodu.

5. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. Stotožnil sa s jeho záverom, že sťažovateľkou uplatnené dôvody obnovy konania nie sú dané. Krajský súd zdôraznil, že sťažovateľka mohla predložiť označené listiny už v pôvodnom konaní, keďže v prípade listov vlastníctva ide o verejne dostupné údaje a v prípade potvrdení o príjme ide o doklady, ktorými sama disponovala. Vo vzťahu k sťažovateľkou uvedeným skutočnostiam a predloženým dôkazom týkajúcim sa vyporiadania jej bezpodielového spoluvlastníctva, uzavretia nového manželstva otcom, jej práceneschopnosti v roku 2008 a k priznaniu invalidného dôchodku rozhodnutím Sociálnej poisťovne z decembra 2009 krajský súd uviedol, že tieto nemajú žiaden súvis s pôvodným konaním, ktoré sa týkalo vyživovacej povinnosti na čas do rozvodu. V súvislosti s námietkou sťažovateľky o tom, že nebola vypočítaná a rovnako neboli vypočítané jej deti, krajský súd poukázal na to, že rozhodnutie o vykonaní navrhovaných dôkazov je na rozhodnutí súdu. Krajský súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľky, že by rozhodnutie okresného súdu bolo nepreskúmateľné, keďže toto rozhodnutie dáva odpoveď na všetky otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

6. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom namietla, že súdy v konaní neustanovili jej maloletému synovi kolízneho opatrovníka a zároveň pochybili,

keď po dosiahnutí plnoletosti konali s jeho otcom ako s jeho zákonným zástupcom [§ 420 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku]. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) sťažovateľka vyvodila z toho, že súdy nesprávne posúdili predložené dôkazy a zároveň nevykonali jej výsluch, ako aj výsluch jej syna; z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, keďže súdy sa náležite nevysporiadali s ňou predkladanými novými skutočnosťami a dôkazmi, a napokon z toho, že odvolací súd nenariadil pojednávanie. Sťažovateľka namietala aj nesprávne právne posúdenie veci a za nevyriešenú otázku považovala rozsah dostatočnosti skúmania podmienok obnovy konania vo vzťahu k novo predloženým dôkazom negujúcim podklady predchádzajúceho rozhodnutia [§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku].

7. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku bol vylúčený, keďže zo spisu vyplynulo, že maloletému synovi sťažovateľky bol v konaní o obnovu konania ustanovený kolízny opatrovník a potom, ako nadobudol plnoletosť, s ním súdy ďalej priamo konali, keď mu doručovali predvolania na pojednávania, na ktoré sa nedostavoval. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku najvyšší súd uviedol, že v odôvodnení svojich rozhodnutí okresný a krajský súd popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, z ktorých vyvodili svoje právne závery s tým, že odôvodnenie sa vysporadúva so všetkými podstatnými skutočnosťami a jasne formuluje záver, že nebol naplnený žiadny z dôvodov obnovy konania, pretože nové skutočnosti a dôkazy v čase pôvodného konania existovali, sťažovateľka ich mohla predložiť súdu a okrem toho ide o skutočnosti, ktoré sú bez súvislosti s pôvodným konaním.

8. Napokon sa dovolací súd vyjadril k sťažovateľkou namietanej nesprávnosti právneho posúdenia a uviedol, že súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k zhodnému skutkovému záveru o tom, že sťažovateľkou predstreté nové skutočnosti a dôkazy v čase pôvodného konania existovali, sťažovateľka ich mohla predložiť a ide o skutočnosti (dôkazy), ktoré sú bez akejkoľvek súvislosti s pôvodným konaním týkajúcim sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu. Podľa najvyššieho súdu vyvedený hodnotiaci skutkový záver nepredstavuje právne posúdenie, a preto ho nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť, keďže najvyšší súd ako súd dovolací je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preto najvyšší súd v dovolacom konaní vychádzal zo skutkového zistenia odvolacieho súdu, že sťažovateľka nepreukázala existenciu takých skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní. Z toho najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku.

III.

9. Sťažovateľka porušenie svojich základných práv vidí v tom, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav a neprihliadli na jej argumentáciu a na podstatné skutočnosti, ktoré odôvodňovali obnovu konania. Okrem toho ignorovali hľadanie materiálnej pravdy v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku. Podľa sťažovateľky jej bola znemožňovaná realizácia jej procesných práv, keď jej bola znemožňovaná aktívna účasť na pôvodnom konaní, ako aj v konaní o jeho obnovu. Sťažovateľka zvýraznila, že nebolo prihliadnuté na jej závažný zdravotný stav. Podľa sťažovateľky sa súdy nevysporiadali s novými dôkazmi, ktoré v pôvodnom konaní

nie z vlastnej viny nemohla predložiť a ktoré mohli pre ňu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

10. Okrem toho sťažovateľka poukázala na to, že súdy sa nevysporiadali so skutočnosťou, že bola obvinená z trestného činu zanedbania povinnej výživy, no toto obvinenie bolo nedôvodné, keďže bola oslobodená v trestnom konaní. Okrem toho poukázala na to, že stále je voči nej vedené exekučné konanie na základe rozhodnutí, ktoré boli vydané v konaní, ktorého obnovy sa domáhala. Napokon poukázala na to, že bola obeťou domáceho násillia.

IV.

11. Podstatou argumentácie sťažovateľky je to, že všeobecné súdy dospeli v civilnom spore – v osobitnom konaní o mimoriadnom opravnou prostriedku k nesprávnemu právnemu názoru pri použití zákonného práva. K tomu treba uviesť, že ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Z judikatúry ESLP vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

12. Aj keď na prerokovanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiu okresného súdu nie je daná právomoc ústavného súdu a z toho dôvodu treba ústavnú sťažnosť vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnuť, je nevyhnutné ústavnú udržateľnosť rozhodnutia krajského súdu posúdiť v spojení s rozhodnutím okresného súdu. Základom správnosti rozhodnutia všeobecných súdov je § 397 písm. a) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého proti právoplatnému rozsudku je prípustná žaloba o obnovu konania, ak sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy týkajúce sa strán a predmetu pôvodného konania, ktoré ten, kto podal žalobu o obnovu konania, bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

13. Z rozhodnutia krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu je zrejmé, že všetky dôkazy, ktorými sťažovateľka odôvodňovala obnovu konania, boli sťažovateľke známe už pred vyhlásením rozhodnutia krajského súdu v pôvodnom konaní, dokonca ide o dôkazy, ktorými disponovala len sama sťažovateľka. Okrem toho je z rozhodnutí oboch súdov zrejmé,

že v pôvodnom konaní bola vyživovacia povinnosť sťažovateľky určená len do rozvodu manželstva, teda do 9. februára 2007, pričom ňou navrhované dôkazy smerujú k zisteniu skutočností, ktoré boli rozhodné pre určenie výživného v neskoršom období. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že sťažovateľka sa pred povolením obnovy konania neúspešne domáhala zníženia vyživovacej povinnosti. V nadväznosti na túto skutočnosť závery krajského súdu o tom, že sťažovateľka mohla predložiť označené listiny už v pôvodnom konaní, keďže v prípade listov vlastníctva ide o verejne dostupné údaje, v prípade potvrdení o príjme ide o doklady, ktorými sama disponovala a dôkazy týkajúce sa vyporiadania jej bezpodielového spoluvlastníctva, uzavretia nového manželstva otcom, ako aj jej práceneschopnosti v roku 2008 a priznania invalidného dôchodku rozhodnutím z decembra 2009 nemajú žiaden súvis s pôvodným konaním, nevykazujú žiadne znaky nesprávnosti v rovine podústavného procesného práva, a preto ich ani nemožno vnímať ako rozporné s namietaným porušením práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Rovnako do úvahy neprichádza porušenie základného práva sťažovateľky na prejednanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré sťažovateľka odvodzovala od toho, že v pôvodnom konaní nebola vypočutá a rovnako v pôvodnom konaní jej neboli doručené súdne predvolania a výzvy, keďže tieto vady pôvodného konania nie sú dôvodom na obnovu konania. Krajskému a okresnému súdu sťažovateľka vytýkala, že v konaní o povolenie obnovy konania nebola vypočutá. K tomu treba uviesť, že z jej argumentácie však vôbec nie je zrejmé, ako jej výsluch mal prispieť k tomu, aby ňou uvádzané nové dôkazy všeobecné súdy považovali za dôvody na povolenie obnovy konania podľa § 397 písm. a) Civilného sporového poriadku. Rozhodnutie všeobecných súdov o tom, že sťažovateľka nebola v konaní o obnovu konania vypočutá, nebolo spôsobilé viesť k porušeniu jej základného práva na prejednanie veci v jej prítomnosti, keďže jej výsluch bol bez významu na hodnotenie ňou predložených dôkazov ako dôvodu na obnovu konania.

15. Porušenie práva podľa čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 14 ústavy, čl. 8 a 6 dohovoru a princípu podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy sťažovateľka odôvodňuje tým, že súdy v pôvodnom konaní, ale aj v konaní o obnovu konania nezohľadnili, že je invalidná a konali s ňou ako so zdravou osobou. Z argumentácie sťažovateľky vo vzťahu k týmto právam vyplýva len to, že jej zdravotný stav mal byť zohľadnený pri určení výživného v pôvodnom konaní, no vôbec nie je zrejmé, ako inak mali k súdy k sťažovateľke pristupovať v konaní o obnovu konania, v ktorom bola riadne zastúpená advokátom. K tomu treba len zopakovať, že obnova konania je špecifickým opravným prostriedkom, ktorého účelom zásadne nie je odstraňovať vady pôvodného konania, ale reagovať na skutočnosti, ktoré zákon výslovne uvádza ako dôvody na obnovu konania a ktoré samy osebe vo svojej podstate vadami pôvodného konania ani nemusia byť. To platí osobitne s ohľadom na dôvod obnovy podľa § 397 písm. a) Civilného sporového poriadku, ktorého základnou podmienkou je to, že nové dôkazy musia byť spôsobilé privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Z argumentácie krajského súdu v namietanom rozhodnutí je zrejmé, že i prípadné vykonanie sťažovateľkou navrhovaných dôkazov nebolo spôsobilé privodiť jej priaznivejšie rozhodnutie, keďže z ňou navrhovaných dôkazov mali vyplynúť skutočnosti k obdobiu, v ktorom jej vyživovacia povinnosť bola upravená iným rozhodnutím ako tým, ktoré bolo výsledkom konania, ktorého obnovy sa domáhala.

16. Sťažovateľka okrem rozhodnutí a postupov okresného a krajského súdu namietala aj rozhodnutie a postup najvyššieho súdu, pričom jej dovolacia argumentácia bola len opakovaním dôvodov, pre ktoré malo byť rozhodnuté o povolení obnovy konania. Najvyšší súd sa v rozhodnutí o dovolaní s argumentáciou sťažovateľky vysporiadal adresným odkazom na konkrétne procesné skutočnosti, odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu a znova na základe dôslednej argumentácie dospel k záveru o správnosti rozhodnutia krajského súdu o tom, že sťažovateľkou uvádzané skutočnosti nie sú dôvodom na povolenie obnovy konania. Z rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné dospieť k záveru o ústavnej neudržateľnosti namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu, z odôvodnenia ktorého vyplýva jasná argumentácia, ktorá na strane jednej vyvracia dovolacie námietky sťažovateľky a na strane druhej potvrdzuje správnosť záverov krajského súdu o tom, že nie je dôvod na obnovu konania.

17. V tejto súvislosti možno najvyššiemu súdu bez toho, aby to malo akýkoľvek ústavnoprávny rozmer v tejto veci, keďže to nič nemení na správnosti odmietnutia návrhu sťažovateľky na obnovu konania a vecne vyargumentované odmietnutie dovolania, vytknúť to, že svoju dovolaciu argumentáciu vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku v časti argumentácie redukoval na rozlišovanie medzi skutkovým a právnym posúdením a dospel k záveru, že ide o skutkovú otázku, pri ktorej sťažovateľka nepreukázala skutočnosti odôvodňujúce obnovu konania. Posúdenie prípustnosti opravného prostriedku nie je otázkou skutkovou, ktorej podstatou by bolo hodnotenie dôkazov, ale otázkou procesnoprávnou, ktorej podstatou je to, či tvrdené skutočnosti zakladajú dôvod na právny záver o tom, že opravný prostriedok je prípustný. Hoci nejde o posúdenie hmotnoprávne, nejde ani o posúdenia skutkové, keďže ide o posúdenie procesnoprávných skutočností, ktorými v tomto prípade boli sťažovateľkou predložené nové dôkazy z pohľadu procesnoprávnej normy, ktorou v tomto prípade bol § 397 písm. a) Civilného sporového poriadku.

18. Sťažovateľka sa domáhala aj vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu. Podstatou tohto základného práva je záujem na odstránení právnej neistoty, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti bolo konanie na okresnom súde právoplatne skončené vo všetkých jeho častiach, čím došlo k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

19. Ústavná sťažnosť je, čo sa týka rozsahu, ktorý spočíva v namietaní nielen rozhodnutí, ale aj postupov všeobecných súdov všetkých inštancií v konaní o obnovu konania, okrem časti, v ktorej bola odmietnutá pre nedostatok právomoci, zjavne neopodstatnená ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu